

EL FENOMEN DE "EL NIÑO"

Hi ha alguns fenòmens meteorològics que són d'una gran envergadura, que poden arribar a durar més d'un any i que poden afectar regions senceres del planeta. Un dels més importants entre aquests fenòmens és el de "El Niño"; si bé no és nou, ja que s'ha anat succeint periòdicament des de sempre. Se situa en una regió del planeta de les més pobres i menys poblades i no se li havia donat gaire importància. El fet que se l'hagi relacionat amb altres anomalies succeïdes en altres parts del món, especialment als Estats Units i Àfrica, fa que se li hagi donat molta més importància i que hagi començat a sortir als mitjans de comunicació.

"El Niño" se situa bàsicament al Pacífic, concretament en la regió situada entre la costa est d' Austràlia i Indonèsia i l'Equador i el Perú. Davant la costa del Perú, l'aigua del mar és relativament més freda que a la resta del mar del Pacífic a causa d'un corrent procedent del sud anomenat "corrent del Perú". Aquest corrent es dirigeix cap al nord, enduent-se l'aigua superficial calenta i permetent que l'aigua freda de sota pugi a la superfície, transportant una gran quantitat de nutrients que són consumits pel fitoplàncton, el principal aliment dels peixos, i així aquella zona es converteix en una de les principals regions pesqueres.

Anualment però, cap als volts de Nadal (d'aquí ve el nom de "El Niño"), arriba un corrent procedent del nord-est. Aquest fa disminuir el corrent del Perú i transporta aigua calenta, la temperatura de l'aigua augmenta una mitjana de 2°, disminueix la producció de fitoplàncton i, en conseqüència, la pesca. Normalment aquest fenomen s'acaba el març o l'abril i no té més conseqüències. El problema és quan periòdicament (7-8 anys normalment), aquest corrent del nord-oest arriba molt més reforçat i dura molt més temps, i s'ajunta d'un any a l'altre. Aleshores s'estén per moltes més zones i escalfa més l'aigua, una mitjana de 7°. Els resultats són catastròfics per a la pesca.

Les causes d'aquesta anomalia no són ben conegudes. El que se sap és que està molt relacionada amb l'Índex d'Oscil·lació Meridional, que mesura la diferència de pressions a la zona. En una situació normal, davant les costes sud-americanes hi ha un sistema anticiclònic, i a la zona d'Indonèsia una zona depressionària. Durant un Niño, aquesta situació s'inverteix, i es forma una zona de moltes pluges sobre el Perú, i una gran sequera a la zona d' Austràlia i Indonèsia. Els factors que hi intervenen no són clars, però podria tenir-hi a veure una determinada formació de ciclons tropicals, o bé la influència de corrents calents i freds procedents de latituds superiors.

En ser un fenomen tan complex, no es pot preveure amb exactitud ni la seva aparició ni tampoc les seves conseqüències en altres llocs del planeta. Per tant, no hem de relacionar directament qualsevol fenomen anormal amb "El Niño". Sembla ser que les previsions de "El Niño" actual indiquen de disminuirà i desapareixerà entre finals del 1998 i principis del 1999.

Josep Pujols i Puigdesens
Agrupació Astronòmica d'Osona
(publicat a El 9 Nou el 16 de març de 1998)